

Волинь не випадково називають синьоокою: 268 озер розташовано у цьому краї, — жодна інша область, принаймні на заході України, стільки не має. Найбільші і наймальовничіші з них — Світязь, Пулемецьке, Турське, Люцимир, Перемут, Оріхове, Волянське, Біле, Любязь. Крім того, в регіоні налічується 835 ставків, протікає 137 річок, експлуатується дев'ять водосховищ.

Як і хто використовує це водне багатство? На запитання наших кореспондентів відповідає начальник Головного управління Держземагентства у Волинській області Василь ВАСИЛЕНКО.

НА ВОЛИНІ орендарі водних об'єктів ДБАЮТЬ НЕ ЛИШЕ ПРО РИБУ

— Василю Миколайовичу, насамперед просимо вас дати коротку характеристику водних об'єктів регіону...

— Загальна площа земельного фонду області, яка покрита поверхневими водами, сягає 45,4 тис. га, що становить 2,25 % від загальної площі території. З них майже 13, 7 тис. га — це

озера, близько 5,2 тис. га — ставки, майже 1,9 тис. га — водосховища. А якщо всі наші річки витягнути в одну стрічку, то вона простягнеться на 3637,6 кілометрів.

Волинські озера за походженням різноманітні. Переважна більшість — карстові, тобто такі, що займають улоговини, які виникли

внаслідок вимивання розчинних гірських порід. Менше — заплавлених. Їхній режим тісно пов'язаний з річками, а під час весняної повені самостійне існування озер припиняється. Заплавні озера заболочені, з низькими берегами і в'язким дном.

Водосховища використовуються для зволоження осушених земель на меліоративних системах та для риборозведення. Протягом року за допомогою водосховищ здійснюється перерозподіл стоку річок області, аби збільшити їхню водність та у подальшому використати акумульовані об'єми води для зволоження осушених земель у посушливі періоди.

Щодо ставків, то вони живляться, в основному, талими, поверхневими, дощовими та підземними водами.

Наші річки належать до двох великих басейнів: Прип'яті та Західного Бугу. Західний Буг з притокою Лугою протікають вздовж західної межі області. Прип'ять з притоками Турія, Стохід і Стир є найбільшою річкою на Волині, до її басейну належить майже вся решта річок області. Вони протікають, в основному, з півдня на північ, мають повільну течію, через незначне зниження поверхні області на північ. Переважно — не суднохідні.

Запаси поверхневих вод області достатні для її потреб.

— **Хто і як використовує водойми?**

— На сьогодні 567 водних об'єктів передано в оренду та постійне користування орендарям та іншим користувачам. Загальна площа орендованих земельних ділянок водного фонду перевищує 6823 га, площа водного дзеркала — майже 4720 га, прибережних смуг — до 2108 га. Укладено 416 договорів оренди земельних ділянок водного фонду, з них: розроблено і затверджено 327 проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок водного фонду та 89 технічних документацій із землеустрою. Найбільше орендованих став-

ків у Луцькому, Горохівському, Володимир-Волинському районах.

Держмагентагентство та облдержадміністрація сприяють розвитку цієї справи. Проведено інвентаризацію водних об'єктів, затверджено Програму розвитку рибного господарства у Волинській області на 2011-2015 роки. Серед основних її завдань: збільшення товарного виробництва; охорона рибних та інших водних живих ресурсів; проведення наукових досліджень на водних об'єктах області — для визначення видового, вікового різноманіття іхтіофауни, рибопродуктивності, екологічної ситуації; забезпечення ефективного використання та підвищення цінності рибогосподарських водних об'єктів на території природно-заповідного фонду; розвиток зеленого туризму. Програмою передбачені на п'ять років кошти (500 тис. грн) з обласного бюджету на відшкодування орендарям відсоткової ставки кредитів для закупівлі малька риб. Правда, вони мало звертаються по компенсацію, хоча з порядком її надання ознайомлені всі.

Згідно з програмою, забезпечуються також торгові місця для продажу вирощеної прісноводної риби. На сьогодні таких місць налічується вже більше тридцяти у містах та районних центрах області: три — у Володимир-Волинському, п'ять — у Ковелі, вісім — у Нововолинську, чотирнадцять — у Луцьку. Планується, що вони будуть і в інших містах області.

— **Цікаво, почім же продають рибу на волинських ринках?**

— Короп — по 22 грн за кілограм, товстолоб — по 18 грн, карась — по 12 грн, щука — по 35 грн за кілограм.

— **На яких умовах ставки і озера здають в оренду?**

— Орендарі водних об'єктів під час розробки проектів землеустрою мають встановлювати та враховувати водоохоронну зону водойми.

Нині площа водоохоронних зон в області сягає 86,8 тис. га. З них 4,61 тис. га, або 5,3 відсотка від загальної площі, — це зони суворого обмеження господарської діяльності. Прибережні захисні смуги займають майже тридцять тисяч гектарів, тут господарську діяльність обмежено більш як на семи тисячах гектарів, що становить 23,7 відсотка від загальної площі. У 2013 році заплановано завершити роботи із встановлення прибережних захисних смуг.

Заради справедливості треба сказати, що більшість водойм, які здавали в оренду, була у занедбаному стані. Тому найперше люди бралися корчувати зарості верболозу, відновлювати систему гідротехнічних споруд, щоб наповнити ставки протічною водою. Багато господарів облаштовують поблизу ставків місця для відпочинку, надають послуги рибалкам-любителям. І хазяйським оком наглядають за тим, щоб ці унікальні куточки природи, де повітря наповнене пахощами трав, де гніздуються чорні лелеки, сірі чаплі, журавлі, де у незайманих урочищах господарюють бобри, залишалися такими ж і надалі.

Тепер і контроль став суворіший — і за рибогосподарською діяльністю, і за станом водних об'єктів та прибережних захисних смуг, зокрема, за виконанням днопоглиблювальних, вибухових, бурових, сейсмологічних робіт, видобутком гравію та піщано-ракушкової суміші.

— **А на який термін можна орендувати ставок?**

— Депутати обласної ради своїм рішенням від 22 грудня 2005 року обмежили термін трьома роками. Безумовно, з наступним подовженням оренди. Орендарі нарікали, що це неправильно, необгрунтовано. Мовляв, коштів у той ставок треба вкласти чимало: розчистити, зарибнити, а доки із малька виросте короп кілограмів на чотири, якраз три роки й мине. А там, дивись, з'явиться більш впли-

вовий інвестор, виграє тендер інший конкурсант, — і пропали твоя праця і твої кошти...

Ситуація кардинально змінилася після внесення змін у законодавство. Тепер право оренди на земельні ділянки державної чи комунальної власності водного фонду набувається на конкурентних засадах за результатами торгів (крім земельних ділянок для потреб спеціального водокористування відповідно до отриманих спеціальних дозволів (ліцензій) — ст. 134 Земельного кодексу України).

— Хто організовує і проводить торги?

— Організатором земельних торгів є орган виконавчої влади чи місцевого самоврядування, які реалізують право державної чи комунальної власності на земельні ділянки. За рахунок коштів організатора здійснюється підготовка лотів, що включає виготовлення, погодження та затвердження проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки та її державну реєстрацію, отримання витягу про нормативну грошову оцінку, встановлення стартового розміру річної орендної плати, визначення виконавця земельних торгів.

Виконавцем є суб'єкт господарювання, який має ліцензію та уклав з організатором договір про проведення торгів.

Для участі в торгах фізична або юридична особа має подати виконавцю документи, сплатити реєстраційний та гарантійний внески, зареєструватися у книзі реєстрації учасників земельних торгів і — відповідно до закону — набувати право власності чи користування земельною ділянкою, яка виставляється на торги.

Виконавців робіт із землеустрою, оцінки земель та виконавця земельних торгів відбирає конкурсна комісія, утворена організатором торгів. Інформацію про проведення та результати конкурсу організатор безкоштовно розміщує на офіційному веб-сайті Держзамагентства.

Під час організації торгів встановлюється стартова ціна лота, яка при продажу права оренди на земельну ділянку дорівнює розміру річної орендної плати, а він для земель державної та комунальної власності не може бути меншим за розмір орендної плати, визначений Податковим кодексом України.

— Скільки таких торгів уже провели на Волині?

— У травні на земельних торгах були виставлені лоти з продажу прав оренди водних об'єктів. Право на оренду трьох земельних ділянок площею 11,9 га було продано за 3,2 тис. грн. Орендували їх на 25 років.

— До речі, як до цього ставляться місцеві жителі? Адже досі ставок був безкоштовний, а тепер за те, щоб закинути вудку, треба платити...

— Погасити нездорові пристрасті довкола ставкового господарства можна на цілком законній підставі. Варто лише в договорі оренди водойми передбачити можливість любительської риболовлі для місцевих жителів.

З 1 липня 2013 року набуває чинності Закон України «Про аквакультуру». Так от, згідно зі ст. 51 цього документа, орендарі водного об'єкта зобов'язані передбачити місця для безоплатного забезпечення права громадян на загальне водокористування (купання, плавання на човнах, любительське і спортивне рибальство тощо).

— Очевидно, не всі нинішні господарі ставків і озер є фахівцями з риборозведення і утримання водойм. Де вони вчаться цій справі?

— Районні та міськрайонні центри зайнятості організовують спеціальні семінари для орендарів водних об'єктів, де їх знайомлять із найсучаснішими технологіями вирощування товарної риби, інформують про останні зміни у нормативній базі, роз'яснюють вимоги природоохоронного законодавства. Тут можна почути багато цікавої та корисної інформації не тільки про вирощування риби, а й рекомендації щодо облаштування та утримання рекреаційних зон, розвитку туризму.

Варто зазначити, що у травні 2011 року, на час прийняття Програми розвитку рибного господарства у Волинській області на 2011-2015 роки, забезпечення населення області прісноводною рибою становило близько 0,3 кілограма на людину на рік. У травні 2012-го цей показник зріс до 0,8 кілограма. Але оскільки, згідно з нормою, людина має споживати щороку риби і рибопродуктів 20 кілограмів, з них 5 кілограмів риби прісноводних водойм, то є ще над чим працювати.

**Тетяна КОЛЯДИНСЬКА,
Володимир ЗВІРКО**

Луцьк

